

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

BIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY, I LITERACKI POSWIĘCONY SPRAWOM MIEJSCOWYM, ORAZ ZAGŁĘBIA DĄBROWSKIEGO.

Redakcja Częstochowa, II Aleja № 22, telefon № 50.

ADMINISTRACJA Częstochowa, II Aleja № 22.

Warunki prenumeraty, i ogłoszeń na stronie 4-ej.

Cena 3 kop.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych, od godz. 8—9 wieczorem.

KALODONT

Niezbedny **KREM i ELIKSIR DO ZĘBÓW**
— Utrzymuje zęby biało, czysto i zdrowo.

— Zadać wszędzie —

**SKŁAD WYROBÓW TABACZNYCH
R. PRUSZKOWSKI, Częstochowa**

POLECA nowe gatunki tytoni **Noblesse: Arabski i Kwiat Yaka.**
tytonie: Laferme, Asmolowa, Kusznarowa, Aszkinazy, Gabaja z ustępstwem 10% rabatu.

5150 fabryk: **NOBLESSE** różnych formatk i **MARCHALSKIEGO** Abadie
18 kop. 250 szt. fantazyjne 20 kop. 250 sztuk.

Zupełna wyprzedaż po cenie kosztu tytoni:
Bostanoglo, Saacz Mangubi, Szyzman & Duszcza, Hoffman, Rostowski-Dońskiej fabryki i inne. — Cygara, cygaretki i tytonie do fajek w dużym wyborze stałe są na składzie. — Zupełna wyprzedaż wyrobów skórzanych po cenie kosztu: portfele, portmonetki i portygary.

Brozura ilustrująca cyfrowo ten stan rzeczy jest najlepszą odpowiedzią na groźby angielskich właścicieli kopalni, którzy twierdzą, że o ile zagwarantowane minimum zarobków weszłoby w życie, znaczna część kopalni musiałaby być zamknięta, gdyż przynosiłyby one nie zysk, lecz straty.

Stráže ochotnicze w Królestwie.

„Cesarские Tow. rosyjskie strazy ogniowych“ w z. m. rozelało wszystkim strazom ogniowym ochotniczym w Królestwie odezwe, proponując przystąpienie do organizacji oddziałów miejscowych tego Towarzystwa. Przy odezwach załączono projekt ustawy, dotyczącej organizacji pomienionych oddziałów.

Dowiedujemy się, że kilka Towarzystw strazy ogniowych ochotniczych w Królestwie uczynilo zastrzezenie, iż przystąpi do organizacji, o ile art. 1 lit. A. pomienionej ustawy uzupełniony będzie w sposób następujący:

„Co się tyczy gub. Królestwa Polskiego, Towarzystwa strazy ogniowych ochotniczych tworzą jeden osobny oddział Cesarского rosyjskiego Towarzystwa strazy ogniowych. Należące do tego oddziału stráže ochotnicze zachowują wszystkie prawa, z jakich dotychczas korzystały.“

Z dymem!

W Wiedniu ogłoszono statystykę konsumpcji tytoniu w Austrii za I półrocze 1911 r., t. j. przed podniesieniem cen na tytu. Z dniami 1 lipca 1911 r. nastąpiło podrozenie wyrobów tytoniowych, więc nie wiadomo jeszcze, czy to ono wpłynęło na konsumpcję. Można być pewnym, że palacze, chociaż odgrzali się bojkotem, potem powędrowali do najbliższych trafik.

Statystyka za I półrocze wykazuje, że monopol tytoniowy jest dla rządu wyborynym interesem. Od dn. 1 stycznia do 30 czerwca 1911 r. do kas rządu tytoniowego wpłynęło ogółem koron 150,938,839, czyli przeszło o 16 milionów więcej, niż w I półroczu 1910 r. Z ewej kwoty sprzedano zagranicę wyrobów tytoniowych na kwotę 2,732,140 koron.

Cła na poczcie.

Ogłoszono nowe przepisy, dotyczące cłenia zagranicznych posytek, listów i opak. Zgodnie z tymi przepisami, przesyłki winny posiadać deklarację w dwóch egzemplarzach, z wyszczególnieniem zawartości. Komory celne sprawdzają podług deklaracji zawartość i rzeczy zabronione odsyłają za granicę, psyłki, podlegające cenzurze, komory odsyłają do urzędu cenzury zagranicznej, a stamtąd do właściwego urzędu pocztowego dla doręczenia adresatowi, który może piśmiennie żądać sprawdzenia cła. Listy i opaski przesyłane są z zagranicy wprost do wskazanego urzędu pocztowego, gdzie podlegają sortowaniu w obecności urzędnika celnego. Przedmioty, znalezione w przesyłce, a nie wskazane w deklaracji, podlegają konfiskacie. Za znalezione w liście przedmioty, niewymienione na kopercie, lecz podlegające ocenit, adresat winien, oprócz właściwego cła, dopłacić jeszcze dwie trzecie tegoż cła, albo zażądać odesłania listu zagranicę.

Ubezpieczenia rządowe w Królestwie.

Komisja budżetowa Dumy państwowej zwróciła uwagę, że instytucja wzajemnych ubezpieczeń gubernialnych w Królestwie, pozostająca dziś wyłącznie w rękach rządu, działa pod niekiedy wielkimi wadliwymi. Mianowicie w ostatnich latach zdarza się, że instytucja daje niedobory, sięgające np. w r. 1907 do 153,395 rb., a jednocześnie nie się nie robi, w celu wzmocnienia walki z pożarami.

Fundusze zapasowe tej instytucji używane są na inne zadania. Tak więc ministerjum spraw wewnętrznych w r. 1906 z funduszu ubezpieczeń w Królestwie przeznaczyło 5 milj. rb. w rencie państwowej na pożyczki ziemstwowm rosyjskim dla ich operacji ubezpieczeniowych.

Ziemstwa rosyjskie zacerpnęły z tego źródła tylko 3 milj. rb. Komisja budżetowa podkreśliła w swym wniosku, że pożyczona suma winna być zwrócona corychlej Królestwu i użyta na rozpowszechnienie budowli ogniowatrywch.

Czy można zwyciężyć śmierć?

Bergson w swojej „Evolution creatrice“ powiedział, że „człowiek, być może potrafi zwyciężyć śmierć“.

Miecznikow spotkał się z nim na jednym z zebranych w Paryżu i rozpoczął z nim na powyższy temat dysputę.

Rozprawę zaczęła jedna z obecnych pań, która zapytała Bergsona, co by on uczuł gdyby mu powiedziano, że on będzie musiał umrzeć za dwie godziny.

Bergson odmówił odpowiedzi, „nie mając dostatecznego doświadczenia.“

Miecznikow mówił, że nie wierzy w zwycięzenie śmierci nawet w przyszłości.

Naturalna śmierć istnieje w naturze. Są owady, które umierają natychmiast po wykonaniu swoich funkcji płciowych. Obawa śmierci, t. j. instynkt życiowy, jest właściwy człowiekowi tylko do wieku stu lat, ponieważ przed wpływem stu lat śmierć jest dla człowieka „naturalną“. Potem zaś rozwija się w człowie-

**PIWA EXPORTOWE PILZENSKIE
STOŁOWE FENIX
K. SZWEDE
CZĘSTOCHOWA**

Dobroczyńca.

Znam dobroczyńcę: cały świat
swem mieniem obdzielał
I od pałaców aż do chat
dar wnosi wesela...
Znam dobroczyńcę... Pochwał wkraj
brzmia ku niemu słowa:
Krają czary z rąk do rąk
3302 z koniakami Szustowal..

Dochody właścicieli kopalń.

Strajk górników angielskich trwa bez względu na uchwalenie w drodze prawodawczej zasady wynagrodzenia minimalnego; robotnicy angielscy twierdzą, że wprowadzenie zasady płacy minimalnej bez określenia owego „minimum“ — jest pozbawieniem prawa wszelkiej treści i dlatego nieprzystępną do pracy.

Właściciele kopalń zaś po dawnemu nie chcą słyszeć o określeniu owego minimum twierdzą bowiem, że podniosły ono w sposób nadmierny koszty wytwórczości.

Wobec tego nie od rzeczy będzie wspomnieć o świezo wydanej broszurze Tomasz Rychardsona i Johna Walbanka, a traktującej o dochodach właścicieli kopalni węgla w Anglii.

Na podstawie danych dotyczących 92 przedsiębiorstw, a zacerpnętych z bilansów, więc z materiału ukladanego przez samych przemysłowców, okazuje się, że w okresie od 1892 do 1910 r. tylko 12 przedsiębiorstw płaciło mniej niż 3 proc. dywidendy. 39 przedsiębiorstw dawało od 3 i pół do 10 proc. dywidendy; 29 przedsiębiorstw dawało od 10 do 20 proc. dywidendy; pozostałe dawały od 21 do 34 proc. dywidendy; jedno zaś przedsiębiorstwo dawało nawet 68 proc. dywidendy (co nawet u nas jest rzadkością).

Jeżeli weźmiemy pod uwagę, że dywidenda nie przedstawia całego czystego zysku osiąganego z przedsiębiorstwa, lecz formuje się dopiero po potrąceniu na cały szereg funduszy zapasowych, rezerwowych, amorfyzacyjnych i t. p. i jeżeli zwrócimy uwagę na to, że w Anglii dywidenda 3 — 4 proc. już uważana jest za nienajgorszą, to przekonamy się dopiero wtedy i otrzymamy wyobrażenie należyte o wysokości dochodów angielskich właścicieli kopalni węgla.

Autorowie broszury wspomnianej porównują wzrost płac zarobkowych górników z wzrostem dywidend, doszli do wniosku, że dywidendy wrostają 6 razy szybciej, a więc jeśli płaca zarobkowa robotnika wrosta o jednego rubla, to w tym samym czasie dywidenda (zysk właściciela kopalni) wrosta o 6 rb. Innymi słowy udział górnika w zysku z jego własnej pracy jest 6 razy mniejszy niż zysk właściciela kopalni.

Nowo-otworzony
Jedyny w Częstochowie pierwszorzędnym zakład Artystyczno-Fotograficzny pod firmą

„APOLLO“
II Aleja № 22.

wykonywa wszelkiego rodzaju zdjęcia, wchodzące w zakres sztuki fotograficznej jakoto Grupy, Portrety, Widoki i t. p. po cenach niższych. 0311

Dr. Paweł BRONIAŁOWSKI
Nowy-Rynek Nr. 3. — Telefon Nr. 34.
Choroby skóorne i weneryczne.
Przyjmuje od 8—11 r. i od 3—7 p. p.
Panie od 2—3 po południu. — Stosuje wstrzykiwanie wódroziny Salvarsanu (NATA 608).

ZDOLNYCH AKWIZYTORÓW.
w dziale życiowym
Na stałą pensję i prowizję poszukuje:
Centralne Biuro Ubezpieczeń,
Romana Józefowicza
Częstochowa 2 Aleja 22, telefon 281.

TEATR MIEJSKI PARYSKI
Urządzony według najnowszych wymagań. **Telefon 334.**
Program od Niedzieli 7 do Poniedziałku 8 Kwietnia włącznie
Katastrofa w szybie Italjana Sewilla i jej ogrody (natura)
Parowa wanna (komiczne) Zwodnicza wstążka (komiczne)
ZERWANE WIĘZY (wspaniały dramat z życia w 3-eh częściach

Tylko dwa dni występy znak. **Otto Fanta Człowiek Piorun**

TEATR ODEON "W. Krzemińskiego Najstarszy w Królestwie
II Aleja № 43, 77 TELEFON № 4-77.
Program od Niedzieli 7 do Wtorku 9 Kwietnia r. b. (włącznie)
Dzisiaj ostatnia nowość kinematograficzna. dramat w 2-eh częściach
KOBIETA ZE SKAZA
Część I-sza **Poranek miłości** — Część II-ga **Pogodzenie**.
programu dopełnia:
Toto zakochany (komedja) — Szalony Karykatysta (komiczne)
Połów Delfinów (natura) — Katastrofa Kolejowa w Rudnikach
Na scenie: „**STACH i ZOŚKA**“ Wodewil w 1 akcie.
Reżyser **W. Kisielewski.**
W fotoplastykonie **Abbazia, Grado** i ich okolice.

W dawnym lokalu teatru „Kometa“
otworzony został **TEATR**
„URANJA“
pod zarządkiem **W. Krzemińskiego.**

Program od niedzieli 7 do wtorku 9 Kwietnia r. b.
Naręczony Gejszy (dramat japoński)
Powrót marynarza (dramat)
W starym piecu djabł pali (komedja amer.)
Na wodach włoskich (zdjęcie podróżnicze).
Wieczór u prefekta (komiczne)
Kronika Pathe (Aktualność ostatniej chwili).

Na scenie, odegraną będzie:
CZARY
albo **Napój miłosny.**
Fantazja czarodziejska w 1-ym akcie.
Nowość **Taniec CZARNEGO MOTYLA** wyk. p. Szosland
Reżyser **St. Szosland.**

B. WISNIEWSKI
W CZĘSTOCHOWIE,
Cerkiewna Nr. 11, — telef. 385.

POLECA po cenach fabrycznych słynne z dobroci patentowane **linoleum „Libawskie“** z deseniami nawskroś: „Inlaid“ „Marmur“ „Granit“ oraz **dywany chodniki** różnych rysunków i wielkości. Panele, Szlaki, Narożniki. **Korki Podeszewki korkowe** na flaneli i płótnie.

Pierwszorzędna Chrześcijańska Pracownia gorsetów „**JOZEFY**“
nagrodzona medalem
Częstochowa, III Aleja № 46, róg Szkolnej № 1.
Poleca wielki wybór gorsetów od 2 rb. Gorsety kroji paryskich i wiedeńskich, Higieniczne, i do wyrównania figury, szelki do prostego trzymania, biustonosze, pasy i t. d. Pranie reperacja i przerabianie.
CENY UMIARKOWANE. 2706

Przedsiębiorstwo opalowe „**Spojnia**“
w Częstochowie, ul. Cerkiewna № 2.
Telefon 410.
Zawiadamia W. P. odbiorców iż z dniem 1 Kwietnia r. b. obniżymy cenę gazy kamiennego. Z pozostaw.
599-4-2 **A. Pelusinski.**

BÓL GŁOWY i MIGRENE
NATYCHMIAST USUWA
MIGRENE-NERVOSIN
BEZBARWNIKOWA PŁYNNA LIMEK
ROZLIWY ROZLIWY SPOŁY
SA JUŻ FALSYFIKATY!
WIEDZĄC — ARTEKACHSKE. ART. —
PROSZKÓW WYBARBIANYCH TYLKO
W PŁOCUKU, PODOPSIEM WYNAJĘCZ.
R. GASECHNEG w apt. Przemysł. 20

Oleje i smary
ze składu T-wa Akcyjnego L. J. Borkowski, ulica Piotrowska № 2, przy przejeździe Wiedeńskim dom pana M. Grosmana. 0319

Fabryka mebli żelaznych E. Kindermana
Teatralna 26, gdzie róg domu zburzyli.
Poleca meble żelazne własnego wyrobu jako to: Łóżka, Łóżeczka dziecięce, amwalnie, kolebki, wózki, krzesła ogrodowe i t. d. Przejmując odnawianie mebli żelaznych. 038

Pracownia „**HYGIENA**“
Gorsetów „**HYGIENA**“
Częstochowa, II Aleja Nr. 29.
Telefon 478.
Zawsze na składzie i przyjmuje obstarunki na gorsety, biustaltery, pasy brzuszne i higieniczne z różnych materiałów. Gorsetki „Celuturs“ dla pań biuralistek, uczennic. Przerabianie starych gorsetów na modne fasony reperacja i pranie. Obstarunki na gorsety wykonywa się w ciągu 3-ch dni po otrzymaniu szczegółowej miary.

Preparat „**TRAYSEN**“ przeciw reumatyzmowi i podgrze jest do nabycia we wszystkich Aptekach i Składach Aptecznych. Ilustrowana broszura z prawidłowym opisem powyżej wspomnianych chorób wysłana zostanie na piśmie bezpłatnie. Alcedorad. M. E. Trayer, № 113 Bangor House, Soho Lane, LONDON ENGLAND E. C.

o sprzedaży **32 morgi ziemi** przy miasteczku, obok Cmentarza. Cena przystępna. Wiadomość ulica Teatralna № 25, m. 4. 585-10-5

FRANCISZEK OCZKOWSKI
w NOWORADOMSKU.
FABRYKA WSZELKICH MASZYN ROLNICZYCH
oraz skład pierwszorzędnych fabryk krajow. i zagranicznych.
Miocarnie do prostej słomy najnowszej konstrukcji, za gotówkę i na spłaty. 0197

Szyldy
Najlepiej Najtaniej!
Wykonywa pierwszorzędny zakład malarski
M. S. Wieprzychy
Rynek Wileziński 7 Tel. 4-18apteka

Przeciwno kobluszowi
przy kaszlu, astmie, emfizemie, gruźlicy, katarach krtań, oskrzeli i chorobach płuc. Wzbudza apetyt, uspakaja nerwy
„KOSULIN“
aptekarza J. Saskiego w Brześciu-Lit. Grand Prix w Hadze. Cena fl. 1 rb. Ządać wszędzie. 0241-9

Żelazo ze składu T-wa Akcyjnego L. J. Borkowski, ulica Piotrowska № 2, przy przejeździe Wiedeńskim dom pana M. Grosmana. 0319-4

T. KURASIEWICZ
Częstochowa, Szkolna 15, — telefon 353.
Poleca na Sezon Rowery i wszelkie części do takowych i reperacja.
Nowo- otworzony Warszawski magazyn **MÓD „WIKTORJA“** (KRZYŃKOWSKA)
Przy ulicy Dojazd Nr. 5, (na I piętrze).
Magazyn zaopatrzony w najświetniejsze i najmłodniejsze modele Paryskie. 0225

Biuro Nauczycielskie i rekomendacji pracy wszelkich gałęzi
Julji Czeźowskiej
poleca: nauczycieli, nauczycieli studentów, bony cudzoziemki i t. p.
Warszawa Niecała 7 0208

Biuro Nauczycielskie i rekomendacji pracy wszelkich gałęzi
Julji Czeźowskiej
poleca: nauczycieli, nauczycieli studentów, bony cudzoziemki i t. p.
Warszawa Niecała 7 0208

Budowlane
artykuły ze składu T-wa Akcyjnego L. J. Borkowski, ulica Piotrowska № 2, przy przejeździe Wiedeńskim dom pana M. Grosmana. 0319

Udziałowa fabryka cukierków pod firmą „**PASIEKA**“
w Częstochowie, ulica Mał. Nr. 20/22
Wyrabia cukierki w różnych gatunkach. Mają na względzie zdrowie naszych konsumentów, zabarwienie jak rówaież i zapachy doajemy owocowe, zatwierdzone przez Radę Lekarską. Tuszymy sobie iż pp. Kłupcy jąc również Siowarzyszenia poprzemysłowa nasze, przycinając się tem samem do podniesienia przemysłu rodzinnego. 0126
Cenniki wysyłamy na żądanie.

Obiady zdrowe domowe. Wróżnych cenach. od godz. 12, do 5 po poł. Teatralna 13, m. 2, parter. 0212-10

Ropa naftowa
ze składu T-wa Akcyjnego L. J. Borkowski, ulica Piotrowska № 2, przy przejeździe Wiedeńskim dom pana M. Grosmana. 0319

Platyne, Kupuje, srebro, 47 ulica Wspólna, m. 11. 0304-3-1

Pracownia kapeluszy damskich **Jadwigi Reszke**
prezentsiona została do Towarzystwa „Dziwniak“ II Aleja 14 domu 37 i za opłatą w najświetniejszych fasony wiosenne i letnie. 550-4-4

Cement i Gips
ze składu T-wa Akcyjnego L. J. Borkowski, ulica Piotrowska № 2, przy przejeździe Wiedeńskim dom pana M. Grosmana. 0319

PRENUMERATE I OGŁOSZENIA PRZYJMUJA:
KANTOR WŁASNY Częstochowa, II Aleja № 38, w Zawierci księgarnia p. Z. Hnibich - Rakowie p. Leon Piotrowski
Warunki prenumeraty, poczynnie, rb. 3, kwartalnie, rb. 1 kop. 50, miesięcznie, kop. 50, wraz z przesyłką pocztową, lub odnośnictwem do domów.
Ceny ogłoszeń: Za pierwszą jedną wypłatę lub jego miejsce przed tekstem k. 40 po tekście k. 15, obok tekstu (na...) k. 50 nekrologi k. 25 Drobne ogłoszenia po k. 3 za wyraz. Najtańsze ogłoszenie k. 20
ogłoszenia treści matrymonialnej o 50 procent drożej

Redaktor i Wydawca **F. D. WILKOŚZEWSKI** Drukłem F. D. Wilkośzewskiego w Częstochowie. Kierownik Literacki **F. J. GALINSKI**